● İbrahim Halil Çelik*

Şiirden Siyasete Cumali Ünaldı

Çerağ'ınla çıktın şiirin er meydanına. Gönüllerde *Çerağ*'ın yandı öbek öbek, Anadolu'nun aziz toprağında. Gönlündeki cenk tutkusunu ve Allah vergisi irfanını, damarlarında mecz edip *Çerağ*'ınla bize takdim ettin.

Divan şiirinin iki büyük şairinden biri olan Hasankale'li Nefî'nin memleketi Erzurum'da demlenen şiirini, ikinci büyük şair olan Yusuf Nabi'nin Ruha'sında, Beyaz Pasajdaki Harran Kitabevinin raflarına ben elimle dizdim Çerağ'ını.

Yıl 1979, mevsimlerden Yazdı... Urfa'da ilk ben okudum Çerağ'ını ve şiirlerinden çok haz aldım... Çerağ'ınla aydınlandı gönlümüz, yüzümüz güldü. Hiç unutmam o gün elimdeki şiir kitabının sıcaklığını; ilk sayfayı açınca yüreğindeki pır por heyecanı.. Şiirlerini dergilerde okumuş arkadaşlardan da dinlemiştim birkaç kez. Hatta sosyal olayların dalgalandığı o demde Erzurum Atatürk Üniversitesindeki öğrencilik hatıralarını da dinlemiştik. Yayınevinden, bizzat Urfa'da şiir sevenlere sunmak için ben almıştım İstanbul'dan. Bugün gibi hatırlarım Harran Kitabevinde kaç kez gür sesle nasıl okuduğumu. Kitabevine gelen dostlara da okurdum İsyan Gazeli'ni hiç dilimden düşürmeden günlerce:

"horozdur öter civanım civan, en çalımlı sesiyle
yer ile yeksan eder ahir zaman heykellerini
tarih düşürür kanımıza günü gelir gökyüzü
tanık olur, yeryüzü kucaklar isyan erlerini"

İsyanımız, gönüllerimizden dizelerine dökülmüştü sanki senin. Sen adımıza haykırmıştın bu dizeleri. Biraz da o günlerde serdeki gençlik havasından, kendimizi görüyorduk şairlerin şiirlerinde ve de romancıların romanlarında. Hala belleğimdedir bu dizeler, zaman zaman şimşek gibi çakar durur. Öbek öbek yeniden dirilişin harmanlandığı Anadolu'da bu sesler yükselirken bizler şiir ve edebiyat alanında daha da güçleniyorduk. Okullarda öğrencilere, derneklerde verdiğimiz seminerlerde ve konuştuğumuz her toplulukta bu şiir bayraklarını dikiyorduk davanın burçlarına.

Seneler çabuk geçti. 1984'te Urfa'da Belediye Başkanı seçildim Harran ekolü ve davaya gönül vermiş erler ile artık kendinden birini seçmeye karar vermiş isimsiz Urfalıların üstün gayretleriyle. Özal gibi bir liderin Türkiye'sinde, ANAP'ın kalesi Urfa'da Refahın siyasi bayrağını diktik. Bu Milli Görüş'ün 12 Eylül'den sonraki ilk zaferiydi Türkiye'de.

Şiir insanı her dem bermurad, siyaset ise çoğu kez bedmurad eder. Oysa sen siyaset tarlasının aynasında mesleki yeteneğinle şiirin gibi güzel peyzajlar oluşturmuştun nakış nakış Ankara Belediyesi Park Bahçeler müdürlüğünde. Mehmet Altınsoy ve Yusuf Özal dönemlerinde çok başarılı projelere imza atmıştın. Urfa'm için de çok gayretlerde bulunmuştun. Hiç unutamam o asil tavrını. O dönem yerel yamyam siyasetçilerimiz karşısındaki dik duruşunu da unutamıyorum. Urfa fuar alanı Halepli Bahçedeki Sakıp'ın Bey Köşk'ünün çimenlerini de sen göndermiştin. Urfa'nın Hz. İbrahim'i yakamayan sıcağına dayanan Uganda çimlerini. Halepli Bahçe yeşile boyandı, üstündeki gül ve karanfil desenleriyle Horasan halısına döndü sanki.

Hele Hasan Celal Güzel ile Peygamberler Şehri Urfa'ya gelişini unutmak mümkün mü? ANAP döneminde Yusuf Özal'ın müşaviri, üst düzey bürokrat olarak, Urfa Belediye Başkanı iken bana verdiğin desteği asla unutmam. (Ama benden yürüttüğün Osmanlı işi nadide kehribar tespihi de unutmam. Kehribar tespihin acısıyla, evinde misafir olarak kalırken, camekânda sıra sıra görücü bekleyen gelinlik kızlar gibi gül ağacından yapılmış Londra işi pipolarını yürütmemi de sen unutmadın hiçbir zaman. Osmanlı kehribarı tespih emanetti Mehmet Gerger'den bana. Bugün bile ne zaman davet etsen, inan bana, tespih koleksiyonda o Osmanlı kehribarını arar gözlerim.)

Ahmet Kekeç'in, Ferhat Koç'un ve Mehmet Çetin'in vefatını duyunca, benden çok sen mahzunlaşmıştın. Ahmet Kekeç rahmetliyi nasıl edebiyat dünyasıyla tanıştırdığını söyledin. Rahmetli güzel dostlarımızı andık birlikte.

İşte o dostlardan biri. Ahmet Kekeç, yıllar önce yazmış seni.

"Siz onu Kemal Tahir üzerine araştırmalarından ve şiirlerinden tanıyorsunuz.

*Şanlıurfa Belediye Başkanı (E.)
19 ve 20. Dönem Şanlıurfa Milletvekili

Çerağ'dan, Kendini, Yusuf Gören'den, Malcom X'ten. Ben uzun Kanalboyu yürüyüşlerinden, Kernek'ten, Gündüzbey'den, bahçe gezilerinden tanırım onu. Laf aramızda, bu satırların yazarını yazı- çizi işlerine bulaştıran odur. Elinden tutup ilk öyküsünü yayınlatan, Kemal Tahir'i, Edip Cansever'i, Cahit Zarifoğlu'nu, Malcom X'i öğreten isim Cumali Ünaldı" demiş. Daha sonra da "Geçenlerde, Malatya'dan milletvekili adayı olduğunu istihbar ettim ve çok sevindim. Başarılı bir siyasetçi olacaktır, eminim. Ama ben onun, gücünü bu topraklardan, bu topraklara ait kültürden, üretim biçiminden alan dizelerini daha çok özlüyorum" demiş yine rahmetli Ahmet Kekeç.

Türkiye'nin takdir ettiği bir yazar olarak Ahmet Kekeç'in edebiyat sahasından siyasi polemiklere kayışına nasıl üzüldükse, senin de şiirden siyasi alanda kısa bir müddet de olsa at koşturmana öyle üzülmüştük. Sahi, biraz da senin siyaset denemene mi değinmeliyim: Siyaset senin anlattığın gibi değil, karşındakinin seni anladığı kadardır. Bugün artık anlaşılıyor ki Cumali Ünaldı siyasette yanıldı. Siyaseti şiir gibi kendi isteğiyle yoğurup istediği kalıba dökebileceğini sandı.

Şiirin manası şairin mısralarında saklıdır derler. Şair istediği manayı saklar dizelerinde. Şairler beyinlerinde seçer kelimeleri, gönüllerinde ise demler ve dizelerine nakış nakış işlerler. Oysa siyaset, aşı yaptığın kayısı ağacının tutma şansından daha azdır insanların nezdinde. Sen kendi adında bir kayısı türü üretirsin, aşılarsın, zirai alanda da ünün parlar; siyaset öyle değil. Denebilir ki siyaset ile şiir birbirine ters düzlemde işler. Bu sebeple bizi huzursuz eden, kafa konforumuzu bozan, bazen uykularımızı kaçıran şiirleri yazan şair, aynı niyet ve duyarlıkla tasarladığı siyasette şiirdeki başarıyı yakalayamadı. Yanıldı. İyi ki de yanılmış diyesim var aziz dostum Cumalinin. Çünkü bugün bize siyasetten daha kalıcı, tuğla gibi bir "Andolsun Aşka" kalmış oldu. Daha güzellerini de bekliyoruz senden.

Geçenlerde bana yazdığın şu güzel dizeler:

"Deniz
Suyu yumuşatır
Güherçile kılar geceyi
Kırılmış kanatlar değdiğinde yüzüne
Derya kanar
Hüzn incelir
"Bu şiir geçti aklımdan" diyordun.

Ben de:

Yüzünden okunur
Hüznün her demi
Solgun sularda şavkır yakamozlar
Sen dostum
Deniz gibi engin
Dağlar kadar hürsün
Ne olur bırak
Biraz yüzün gülsün
diye karşılık vermiştim.

Şimdi de bakir bir şiirinle bu kısa yazıyı bitirmek isterim:

"Bir an her şeyi kaybediyorum her şeyi
Nerede oturuyordum dersen bulutların üzerinde belki
Hangi zamandayım bilmiyor gibiyim
Kesin bir felsefe dönemi eski Yunan, roma
Veya Endülüs sokaklarında saçlarımdan şakalarıma
Akan kelimelerle temizleniyorum
Ölmüş asker türküsünde diyor ki
Dünyanın herhangi bir yerinden bir kız sevgilim
Yüreğini çarpa çarpa duvarlara duvarlara
Bunu baktığım resimlerden anlıyorum ki mumya
Bir portakal çiçeği eşliğinde bir şarkıyı
Hak edecek incelikte ve ketum
İz süre süre nakşetmişiz el yordamıyla
Gönlümüzde kırgınlığın bilumum kapı numaraları
Bir resimde arkasında kapkara bir duvar
Önü savaş zamanı yıkılmış ev harabeleri
Zehirlenmiş su kuyuları, yakılmış buğday tarlaları
Her kabartı binlerce iskelet, kemik parçaları
Bütün resimlerde kuşlar havada yana yana
Ölüm, bir ah ! menzili uzaklıkta bir gül nazarı
Sevgilim, bütün duvarlarına şehrin
Parmaklarımı kanata kanata, kanımla
Yazmak istiyorum ki: hayır!
Savaşa Hayır!"

Evet işte bende şunu demiştim:

Bende asumana yazmak isterim barışı
batman batman yağmur olsun
Rahmet olarak yağsın kâinat toprağına
yeter artık barış olsun
bitsin bu kirli savaşlar.

Savaşın bitmesini isteyen şairlere ve şiirlere çok ihtiyaç var. Benim de seninle daha çok işim olacak, çok. Şimdilik bu kadar yeter değil mi aziz dostum.